

[Strona Główna](#) > ... > [Postępowanie Sądowe](#) > [Sprawy Cywilne](#) > [Sąd Którego Kraju Jest Właściwy W danej Sprawie?](#) > Austria

Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie?

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Do jakiego sądu należy się zwrócić: do sądu powszechnego orzekającego w sprawach cywilnych czy do sądu szczególnego (na przykład sądu orzekającego w sprawach z zakresu prawa pracy)?

W sprawach cywilnych sądami pierwszej instancji są co do zasady sądy rejonowe (*Bezirksgerichte*) i sądy krajowe (*Landesgerichte*). Sądy rejonowe i sądy krajowe poza Wiedniem rozpatrują także sprawy handlowe. Ponadto sądy krajowe rozpatrują sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Tylko w Wiedniu działa osobny sąd rejonowy do spraw handlowych (*Bezirksgericht für Handelssachen*), jak również osobny sąd gospodarczy (*Handelsgericht*) oraz sąd pracy i ubezpieczeń społecznych (*Arbeits- und Sozialgericht*).

W zakładce „Systemy sądowe” przedstawiono podział właściwości rzeczowej między sądy rejonowe i krajowe oraz między sądy rozpoznające sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz sądy rozpatrujące sprawy handlowe.

2 W przypadku gdy właściwość mają sądy powszechne orzekające w sprawach cywilnych (tj. sądy, które odpowiadają za rozpoznawanie takich spraw), w jaki sposób mogą się dowiedzieć, do którego z nich należy się zwrócić?

2.1 Czy istnieje rozróżnienie w hierarchii sądów powszechnych orzekających w sprawach cywilnych (na przykład sądy rejonowe są sądami niższej instancji, a sądy okręgowe są sądami wyższej instancji), a jeżeli tak, który z nich jest właściwy w mojej sprawie?

W sprawach cywilnych właściwość sądu określa się zasadniczo na podstawie charakteru sporu, a jeżeli sprawa nie została na tej podstawie przydzielona do sądu rejonowego lub okręgowego – na podstawie wartości przedmiotu sporu. Właściwość rzeczowa (*Eigenzuständigkeit*) ma zawsze pierwszeństwo przed właściwością ustaloną na podstawie wartości przedmiotu sporu (*Wertzuständigkeit*).

Sądy rejonowe mają właściwość rzeczową na przykład w większości spraw z zakresu prawa rodzinnego i najmu. Sądy krajowe mają właściwość rzeczową na przykład w sporach z zakresu stosowania ustawy o odpowiedzialności za szkodę jądrową (*Atomhaftpflichtgesetz*), ustawy o odpowiedzialności organów publicznych (*Amtshaftungsgesetz*), ustawy o ochronie danych (*Datenschutzgesetz*) oraz przepisów o ochronie konsumentów i konkurencji. Sądy rejonowe są właściwe w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty 15 tys. euro, natomiast gdy wartość ta jest wyższa, właściwe są sądy krajowe.

2.2 Właściwość miejscowa (który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy: sąd w mieście A czy w mieście B?).

2.2.1 Podstawowa zasada ustalania właściwości miejscowej

Ogólną właściwość miejscową sądu (*allgemeiner Gerichtsstand*) ustala się na podstawie osobistego związku danej osoby z okręgiem sądowym. Co do zasady powództwo wytacza się przed sąd ogólnej właściwości miejscowej dla pozwanego. Właściwość miejscowa sądu dla osoby fizycznej zależy zazwyczaj od jej miejsca zamieszkania (*Wohnsitz*) lub zwykłego pobytu (*gewöhnlicher Aufenthalt*), przy czym jedna osoba może być objęta ogólną właściwością miejscową kilku sądów. Ogólna właściwość miejscowa w przypadku osoby prawnej zależy zazwyczaj od miejsca jej siedziby statutowej.

2.2.2 Wyjątki od podstawowej zasady

2.2.2.1 W jakim przypadku mam możliwość wyboru pomiędzy sądem w miejscu zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady) a innym sądem?

W niektórych przypadkach powództwo można wytoczyć przed sąd ogólnej właściwości miejscowej dla pozwanego lub przed inny wybrany sąd (umowna właściwość miejscowa – *Wahlgerichtsstand*). W samych tylko sprawach cywilnych w prawie austriackim dotyczącym właściwości sądu istnieje ponad dwadzieścia możliwości umownej właściwości miejscowej w sprawach dotyczących zobowiązań umownych i pozaumownych w różnych sytuacjach oraz roszczeń z zakresu prawa rzeczowego, jak również w zakresie umownej właściwości miejscowej sądów w kwestiach proceduralnych. Obejmują one na przykład możliwość ustalenia właściwości sądu na podstawie miejsca wykonania umowy lub miejsca wskazanego na fakturze, miejsca, w którym znajduje się przedmiot sporu (*forum rei sitae*), miejsca powstania szkody lub miejsca, w którym wytoczono powództwo wzajemne. Zasady ustalania sądu właściwego w danej sprawie różnią się znacznie od zasad stosowanych w prawie UE i prawie krajowym innych państw członkowskich.

W przypadku przedstawionych poniżej roszczeń prawo austriackie przewiduje określone reguły ustalania właściwości miejscowej.

W przypadku roszczeń wynikających z umów (z wyłączeniem umów o pracę) – powództwa mające na celu ustalenie istnienia lub nieistnienia umowy, powództwa mające na celu dochodzenie wykonania lub unieważnienia umowy oraz roszczenia odszkodowawcze z tytułu niewykonania lub niewłaściwego wykonania umowy można wnosić do sądu właściwego dla miejsca, w którym zgodnie z porozumieniem stron pozwany miał wykonać umowę (sąd właściwy dla miejsca wykonania). Należy przedstawić dowody z dokumentów na istnienie takiej umowy.

W przypadku roszczeń alimentacyjnych – zob. informacje zawarte w sekcji „[Roszczenia alimentacyjne – Austria](#)”.

W przypadku powództwa odszkodowawczego – spory dotyczące odszkodowań z tytułu śmierci co najmniej jednej osoby lub szkody na co najmniej jednej osobie, z tytułu bezprawnego pozbawienia wolności lub szkody w rzeczowych aktywach trwałych można również wnosić do sądu, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Ponadto roszczenia o odszkodowanie za szkody spowodowane w wyniku przestępstwa można wnosić do sądu, przed którym toczy się dane postępowanie karne.

W przypadku pozwów o rozwód – zob. informacje zawarte w sekcji „[Roszczenia alimentacyjne – Austria](#)”.

W przypadku pozwów o prawo pieczy nad dzieckiem – zob. informacje zawarte w sekcji „[Odpowiedzialność rodzicielska – Austria](#)”.

2.2.2.2 W jakim przypadku muszę wybrać sąd inny niż ten właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady)?

W niektórych przypadkach powództwo należy wytoczyć przed konkretnie wskazany sąd, co wyklucza zarówno właściwość ogólną, jak i umowną właściwość miejscową. Mówi się wówczas o „właściwości wyłącznej” (*ausschließlicher Gerichtsstand*). Właściwość wyłączna, której nie można zmienić, nawet na podstawie zawartego przez strony porozumienia co do właściwości sądu, to tzw. „właściwość obowiązkowa” (*Zwangsgerichtsstand*). Właściwość obowiązkowa musi być wyraźnie określona w przepisach. Właściwość wyłączna występuje głównie (ale nie wyłącznie) w sprawach małżeńskich i rodzinnych. Przykładowo właściwość wyłączną ma sąd właściwy w

sporach między małżonkami lub partnerami w zarejestrowanym związku partnerskim lub w sprawach spadkowych. Właściwość obowiązkową ma sąd właściwy w sporach dotyczących obligacji lub kwestii wynikłych w ramach stowarzyszenia. Zasady ustalania sądu właściwego w danej sprawie różnią się znacznie od zasad stosowanych w prawie UE i prawie krajowym innych państw członkowskich.

2.2.2.3 Czy strony mogą samodzielnie określić jako właściwy sąd, który w innym wypadku nie byłby właściwy?

O ile dla danej sprawy nie jest określona właściwość obowiązkowa (zob. pkt 2.2.2.2), strony mogą wyraźnie uzgodnić poddanie się właściwości co najmniej jednego sądu pierwszej instancji w konkretnych okręgach lub wykluczenie sądów, które w przeciwnym razie byłyby właściwe. Uzgodnienie takie musi dotyczyć konkretnego sporu albo sporów wynikających z konkretnego sporu lub stosunku prawnego. Nie istnieje żaden wymóg co do formy porozumienia w sprawie właściwości sądu, jednak muszą istnieć dowody z dokumentów na zawarcie porozumienia, jeżeli zostanie ono zakwestionowane w trakcie postępowania.

Porozumienie takie umożliwi stronom zmianę właściwości (rzeczowej lub miejscowej), która w przeciwnym razie miałaby zastosowanie. Można je zawrzeć przed rozpoczęciem postępowania lub na jego początku. Przeniesienie właściwości rzeczowej z sądu pierwszej instancji na sąd rejonowy na podstawie porozumienia jest możliwe, w przypadku gdy właściwość określa się ze względu na wartość przedmiotu sporu, jak również między sądem właściwości ogólnej, a sądem o właściwości w sprawach handlowych.

Istnieje możliwość zmiany właściwości miejscowej, chyba że zostało to wyraźnie wykluczone. Obowiązkową właściwość miejscową stosuje się wówczas, gdy ustawa stanowi, że właściwość nie podlega zmianie. Przykładowo zmiana właściwości miejscowej jest niedopuszczalna lub dopuszczalna jedynie w ograniczonym zakresie, jeżeli właściwość określa się na podstawie § 14 ustawy o ochronie konsumentów (KSchG), § 83a lub 83b przepisów dotyczących jurysdykcji (JN), § 532 kodeksu postępowania cywilnego (ZPO), § 9 ustawy o sądach pracy i ubezpieczeń społecznych (ASGG), § 51 rozporządzenia dotyczącego wyrównania dochodów (EO) lub § 253 ustawy o upadłości (IO).

3 W przypadku gdy właściwość mają sądy szczególne, w jaki sposób mogą dowiedzieć się, do którego z nich należy się zwrócić?

Tylko w Wiedniu działają szczególne sądy cywilne rozpoznające sprawy handlowe, tj. Sąd Rejonowy ds. Handlowych (*Bezirksgericht für Handelssachen*), Sąd Gospodarczy w Wiedniu (*Handelsgericht Wien*) oraz szczególny sąd rozpatrujący sprawy dotyczące pracy i ubezpieczeń społecznych – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Wiedniu (*Arbeits- und Sozialgericht*). We wszystkich innych okręgach sprawy handlowe i sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych są rozpatrywane przez sądy powszechne. Właściwość miejscową w przypadku spraw handlowych i spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych regulują zasadniczo przepisy ogólne dotyczące postępowania cywilnego. W szczególności jednak w sprawach dotyczących prawa pracy i ubezpieczeń społecznych ustawa o sądach pracy i sądach społecznych (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz, ASGG*) przewiduje wiele możliwości właściwości umownej, jak i wiele przypadków właściwości wyłącznej (§ 4 i nast. ASGG).

■ Ostatnia aktualizacja: 04/02/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.